

ข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพเชิงพื้นที่ของกลุ่มจังหวัด

ภาคกลางตอนล่าง 2

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ โดยมีจังหวัดเพชรบุรี เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด มีประชากรรวม 1,763,271 คน มีพื้นที่รวมกัน 13,881.754 ตารางกิโลเมตร โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม โดยมีชายฝั่งทะเลยาว 359

กิโลเมตร และเป็นปากแม่น้ำสำคัญ 4 สาย ที่ไหลลงสู่ทะเลอ่าวไทย คือ แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี ด้านทิศตะวันตกในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์มีลักษณะเป็นที่ราบสูงและภูเขาสูงชัน แล้วค่อยลาดต่ำลงมาทางทิศตะวันออกเกิดเป็นสันปันน้ำแบ่งน้ำส่วนหนึ่งไหลลงสู่พม่า และอีกส่วนหนึ่งไหลมาทางทิศตะวันออกเป็นต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำปราณบุรี และมีแม่น้ำลำคลองหลายสายภูมิประเทศของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 จึงเหมาะแก่การทำนา ทำสวน ทำนาเกลือ การประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง นอกจากนี้ยังมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มากที่สุดในประเทศไทย

ในภาพรวมพบว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ขึ้นอยู่กับภาคการผลิต 4 สาขาหลัก ได้แก่ สาขาเกษตร การเพาะปลูกพืช เศรษฐกิจและการประมง สาขาอุตสาหกรรม สาขาการค้าส่ง และการค้าปลีก และสาขาการท่องเที่ยวและบริการ

จากข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ปี พ.ศ. 2559 กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม Gross provincial cluster product) เท่ากับ 170,710 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแยกรายจังหวัด จังหวัดสมุทรสาครมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุด คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 366,207 ล้านบาท ตามด้วยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 86,972 ล้านบาท เพชรบุรี 62,897 ล้านบาท และสมุทรสงคราม 20,841 ล้านบาท

ศักยภาพที่โดดเด่นของกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีศักยภาพสูงและโดดเด่นทั้งด้านการท่องเที่ยว และการเกษตรมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายมากมายจากภูผาสู่มหานคร มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์สวยงามทั้งทางบกและทะเล รวมทั้งเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 การท่องเที่ยวถือว่าเป็นขีดความสามารถที่มีความก้าวหน้าขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้ เป็นผลมาจากพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรด้านวิถีชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ที่สามารถดึงดูดและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวเรื่อยมา โดยจำนวนนักท่องเที่ยวของปี 2560 มีจำนวน 14,888,123 คน (เพิ่มขึ้น 5.38%) และรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 46,580.51 ล้านบาท (เพิ่มขึ้น 4.17%) แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น พระนครคีรี (เขาวัง), พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน, พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน), อุทยาน ร.2, อุทยานเขาสามร้อยยอด, หาดชะอำ, หัวหิน, อ่าวมะนาว และตลาดน้ำอัมพวา และแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เช่น ซานโตรินี่ วอเตอร์ แฟนตาซี, Camel Republic, Swiss Sheep Farm, สวนน้ำวานา นาวา และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น

ศักยภาพด้านการเกษตร กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีพื้นที่ทำการเกษตรรวม 3,256,154 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 37.55 ของพื้นที่ถือครองทั้งหมด โดยพบว่าพื้นที่ทำการเกษตรของกลุ่มจังหวัดเป็นการปลูกไม้ผล โดยคิดเป็นร้อยละ 49.98% ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ในลำดับรองลงมา คือ พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ พื้นที่นาข้าว และสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่เล็กน้อยใช้เป็นพื้นที่ปลูกพืชสวน พื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ และพื้นที่เพาะปลูกพืชน้ำ และมูลค่าการผลิตภาคการเกษตร (การเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้) คิดเป็นร้อยละ 4.37 ของมูลค่าผลผลิตมวลรวมของกลุ่มจังหวัด ในขณะที่สัดส่วนเฉลี่ย

มูลค่าการผลิตภาคการเกษตรของทั้งประเทศไทย อยู่ที่ร้อยละ 10.22 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มะพร้าว สับปะรด มะนาว ถั่วลิสง และ ไม้ผล สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ โคเนื้อ โคนม แพะ ไก่ไข่ ไก่เนื้อ และ สุกร สัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ปลาทุ กุ้งทะเล ปู หอย ปลานิล ปลาสลิด และปลาทับทิม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีวิสัยทัศน์การพัฒนาไปสู่การเป็น “ฐานการผลิตและบริการในภาค การเกษตร อุตสาหกรรม อาหาร การท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและเป็นมิตร กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและศักยภาพสินค้าและบริการเพื่อ การท่องเที่ยว การค้า และพื้นที่ทางเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อม” มีประเด็น ยุทธศาสตร์การพัฒนา 4 ประเด็น คือ

1. การสร้างต้นทุนทางทรัพยากรภาคเกษตร
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและศักยภาพสินค้าและบริการ เพื่อการท่องเที่ยว การค้า และพื้นที่ทางเศรษฐกิจ
3. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. เพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมด้วยนวัตกรรม (Innovation) และแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative economy) อย่างยั่งยืน

แนวคิดที่ได้รับจากการฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน ณ ประเทศ ญี่ปุ่น

จากการฝึกอบรมในห้องเรียนและการศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น จำนวน 6 แห่ง ได้แก่

1. ร้านอุด้งอินานิวะอุด้ง เมืองซูยาวะ

2. หมู่บ้านคาคุโนะดาเตะ หมู่บ้านชามูโรโบราณ
3. Farm Stay
4. สหกรณ์การเกษตร จังหวัดอาคิตะ
5. TDK Company

ซึ่งแต่ละแห่งมีการดำเนินงานที่เชื่อมโยงสอดคล้องกันภายใต้หัวข้อเศรษฐกิจดิจิทัลและการสร้างสรรค์นวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวและการบริการ นวัตกรรมทางการเกษตร และความมั่นคงทางสังคมโดยคณะผู้จัดทำจะเน้นประเด็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวและการบริการ ดังนี้

การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ (Quality Tourism)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย แต่ธุรกิจการท่องเที่ยวมีส่วนในการทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง การท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ คือ การท่องเที่ยวเชิงแนวคิด เป็นการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีความตั้งใจที่จะเลือกมาท่องเที่ยว ณ สถานที่ท่องเที่ยวที่จุดหมายปลายทางจริง ไม่ใช่เป็นการท่องเที่ยวไปยังที่แห่งนั้นตามกระแสนิยม โดยภาครัฐ ผู้ประกอบการและชุมชนร่วมกันพัฒนาการเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว ให้แก่นักท่องเที่ยวซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงแนวคิด คือ การท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานกับธรรมชาติ (Nature based tourism) โดยมีหลายลักษณะ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) การท่องเที่ยวทางทะเล (Marine Ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geotourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) เป็นต้น (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559 :

ออนไลน์) ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ จึงเป็นทางเลือกที่ตอบโจทย์ใน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism)

เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่พัฒนาต่อยอดจากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวจากชุมชน และ ส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นป้อนสู่ตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยว ตัวอย่างกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เช่น การเรียนภาษาท้องถิ่น การทอผ้า การวาดภาพวาดการแกะสลักและ การทำอาหารพื้นบ้าน เป็นต้น (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559 : ออนไลน์) ตัวอย่างจากการศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น คือการทำ Farm Stay โดยมีแนวคิดที่ได้ ดังนี้

สร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้กับทุนทางวัฒนธรรม โดยปรับเปลี่ยนจากการทำการเกษตรเพียงอย่างเดียวมาเป็น Farm Stay เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร วิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่เสริมสร้าง

อาชีพและรายได้ให้กับชุมชนเองไม่ใช่ขายทุน อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นให้เป็นที่รู้จักอีกด้วย

ปรับเปลี่ยนแนวคิดเดิม ๆ ว่าเกษตรกรเป็นผู้ผลิตสินค้าเพื่อป้อนสู่ตลาดมาเป็นนักบริหารจัดการ โดยเกษตรกรจะต้องมีความรู้ทางการเกษตร ควบคู่กับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ทั้งนี้ จะต้องได้รับการส่งเสริมจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริมด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านการตลาด

การพัฒนาในรูปแบบธุรกิจ (Business Model) เชื่อมโยงการเกษตรสู่การแปรรูป และการท่องเที่ยวกับชุมชน โดยการปลูกฝังค่านิยมให้ชุมชนร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นของตน ร่วมกันยกระดับคุณภาพชีวิตผ่านวิถีการเกษตร วัฒนธรรม ตลอดจนถ่ายทอดไปยังเกษตรกรรุ่นใหม่ให้สานต่อการดำเนินงานต่อไป

พัฒนาเกษตรกรให้เข้าใจและสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือเกษตรกรไทยต้องปรับมุมมองและทัศนคติเดิม ๆ ที่หวังรอการช่วยเหลือหรือต้องการพึ่งพาภาครัฐ เป็นการพึ่งพาตนเองและมุ่งมั่น การรวมกลุ่มเพื่อช่วยกันพัฒนาอาชีพให้มีความเข้มแข็ง โดยภาครัฐต้องลดการช่วยเหลือในรูปแบบสงเคราะห์ มาเป็นรูปแบบการให้ความรู้ และเป็นพี่เลี้ยง ให้เกษตรกรสามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเองเพื่อเพิ่มความยั่งยืน และพัฒนาจากการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การสร้างมูลค่าเพิ่มโดยต่อยอดเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจึงมีความจำเป็นในการพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์เป็นการนำวิถีชีวิตวัฒนธรรม มาสร้างมูลค่าเพิ่ม จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดอาคิตะ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มี ผู้สูงอายุจำนวนมาก กลุ่มวัยทำงานจะเข้าไปทำงานในเมืองหลวง จะมี ผู้สูงอายุที่อยู่บ้าน ภาครัฐจึงส่งเสริมแนวคิดการท่องเที่ยวแบบ Farm Stay โดยให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดวิถีชีวิต ภูมิปัญญาของตนให้แก่นักท่องเที่ยว

การนำแนวคิดที่ได้รับจากการฝึกอบรมและการศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น มาปรับใช้กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 (เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม)

จากการเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ จากการศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น ประกอบกับศักยภาพที่โดดเด่น รวมทั้งวิสัยทัศน์ของของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 สามารถนำ ความรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาค กลางตอนล่าง 2 โดยมีแนวคิดที่จะให้เป็นการท่องเที่ยวแบบ Tropical Fisherman Stay หรือ “ที่พักชาวประมงเขตร้อน” โดยจะมีการดำเนินการ ร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน มีการนำกิจกรรมต่าง ๆ อาหารที่เป็น อัตลักษณ์ และวัฒนธรรม ทั้งนี้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวและ การบริการ ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง ตอนล่าง 2 มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งมีแนวทาง ในการดำเนินการ ดังนี้

ภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการ ดังนี้

โครงสร้างพื้นฐานและมาตรฐาน

- วางแผนกำหนดเขตการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนชายฝั่งที่มีความพร้อมในการดำเนินการเป็นต้นแบบโดยพิจารณาคัดเลือกจังหวัดละ 1 แห่ง และขยายไปสู่ชุมชนอื่น ๆ
- ฝึกอบรมชาวบ้านในชุมชนให้มีความรู้และทัศนคติในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี
- ตรวจสอบมาตรฐานและคุณภาพต่าง ๆ เช่น ห้องพัก อาหาร การบริการต่าง ๆ
- ออกข้อกำหนดการดูแลรักษาทรัพยากรป่าชายเลน เช่น การปลูกป่าต้องเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

กิจกรรมการท่องเที่ยวและของฝากของที่ระลึก

- ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรและประมง เช่น ปลาทุแปรรูป สับปะรดแปรรูป มะพร้าวแปรรูป เป็นต้น
- พัฒนาร้านค้าและของฝากของที่ระลึก เช่น มาตรฐานและความแปลกใหม่ของสินค้า เป็นต้น

การตลาด

- ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง เช่น Social Media ต่าง ๆ เป็นต้น
- พัฒนาช่องทางการตลาด เชื่อมโยงตลาด เช่น การวางแผนร่วมกับบริษัททัวร์ เป็นต้น

- ส่งเสริมการจัดงานเทศกาลต่าง ๆ เช่น การแข่งขันถักกระดานหมาฮอยแครง เป็นต้น
- จัดทำคู่มือการท่องเที่ยว
- จัดทำ Route ท่องเที่ยว

กลุ่มเป้าหมาย

นักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น ยุโรป จีน เป็นต้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวยุโรป ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาจาก สหราชอาณาจักรอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี สวิสเซอร์แลนด์ เป็นต้น ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยปัจจัยผลัก (Push motivations) ที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวยุโรปต้องการเดินทางมาเที่ยวที่ประเทศไทยเพราะต้องการแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ (Novelty seeking) ต้องการหลีกเลี่ยงความจำเจและต้องการพักผ่อน (Escape and relaxation) และความต้องการด้านสังคม (Socialization) ส่วนปัจจัยดึงให้เลือกประเทศไทย (Pull Motivations) ของนักท่องเที่ยวชาวยุโรป เพราะประเทศไทยมีรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย (A variety of tourists' attractions and activities) และแหล่งดึงดูดเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ (Cultural and historical attractions) รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวด้านความบันเทิงยามราตรี นอกจากนี้แล้วนักท่องเที่ยวชาวเยอรมันและอังกฤษ นิยมรูปแบบการท่องเที่ยวแบบผจญภัย และท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทอย่างมากต่อเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถเติบโต

ได้อย่างต่อเนื่อง ศักยภาพของตลาดการท่องเที่ยวของประเทศไทยพบว่าการท่องเที่ยวของประเทศไทยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในระดับโลก และได้รับรางวัลด้านการท่องเที่ยวระดับนานาชาติหลายรางวัล อีกทั้งยังมีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตานักท่องเที่ยวต่างชาติ ในแง่ของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวถือว่าการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมที่เป็นไปในทางบวกทั้งการใช้จ่ายต่อหัวที่เพิ่มมากขึ้น และนักท่องเที่ยวในตลาดศักยภาพที่เดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมากขึ้นและสร้างรายได้ให้แก่ประเทศมากขึ้น เช่น นักท่องเที่ยวจากประเทศจีน และยุโรป เป็นต้น นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีผลสำคัญในการผลักดันการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีหลายประการ การสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวและการบริการ จึงเป็นมาตรการหนึ่ง การจัดการท่องเที่ยวให้เป็นการท่องเที่ยวแบบ Tropical Fisherman Stay หรือ “ที่พักชาวประมงเขตร้อน” จึงเป็นทางเลือกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว ที่แปลกและแตกต่างไปจากการท่องเที่ยวแบบ Home Stay หรือ Farmer Stay ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการหรือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสมัยใหม่ที่มีความสำคัญกับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวและมีความเต็มใจที่จะใช้จ่ายมากขึ้น เพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่แตกต่างและเฉพาะด้านของนักท่องเที่ยวแต่ละราย การส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าวจึงเป็นสิ่งแปลกใหม่ (Novelty seeking) และเชื่อมั่นว่าจะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 และประเทศไทยมากขึ้น ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

อ้างอิง

มหาวิทยาลัยศิลปากร 2559. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง. [ออนไลน์].เข้าถึง

ได้จาก:[https://www.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article /view/52759/43803](https://www.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/52759/43803) (วันที่สืบค้นข้อมูล: 10 สิงหาคม 2561)

แพรว. 2561. หนีความวุ่นวายไปใช้ชีวิตช้าๆ ที่เมืองอาคิตะ (Akita) เมืองสโลว์ไลฟ์ที่ซ่อนอยู่ในประเทศญี่ปุ่น.

[ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก:

<http://praw.com/lifestyle/43263.html> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 10 สิงหาคม 2561)

Talon Japan. 2561. ญี่ปุ่นเลี้ยงพัฒนา 500 ฟาร์มทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์.

[ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก:

<https://www.talonjapan.com/farm-homestay-boost/> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 10 สิงหาคม 2561)